

รายงานวิจัย
โครงการสร้างพยาบาลของชุมชนโดยชุมชนเพื่อชุมชน
และการพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน
: กรณี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น

โดย

คณะกรรมการดำเนินการโครงการสร้างพยาบาลของชุมชน
โดยชุมชน เพื่อชุมชน และการพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น

ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
(สสส.), สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.),
สถาบันวิจัยและพัฒนาระบบการพยาบาล (สวพ.) สภาการพยาบาล

ปี 2551

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษารูปแบบการพัฒนาสุขภาพชุมชน ภายใต้โครงการสร้างพยาบาลของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน ในบริบทของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ขอนแก่น ได้ใช้พื้นที่ของ 3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ได้แก่ 1) เทศบาลตำบลวังชัย อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น 2) องค์การบริหารส่วนตำบลบริบูรณ์ อ.ศิขมพู จ.ขอนแก่น และ 3) องค์การบริหารส่วนตำบลกิมซาค อ.หนองสองห้อง จ.ขอนแก่น ซึ่งทั้ง 3 พื้นที่ได้ส่งนักศึกษาเพื่อเข้าศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตตามเงื่อนไขของการสร้างพยาบาลของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน

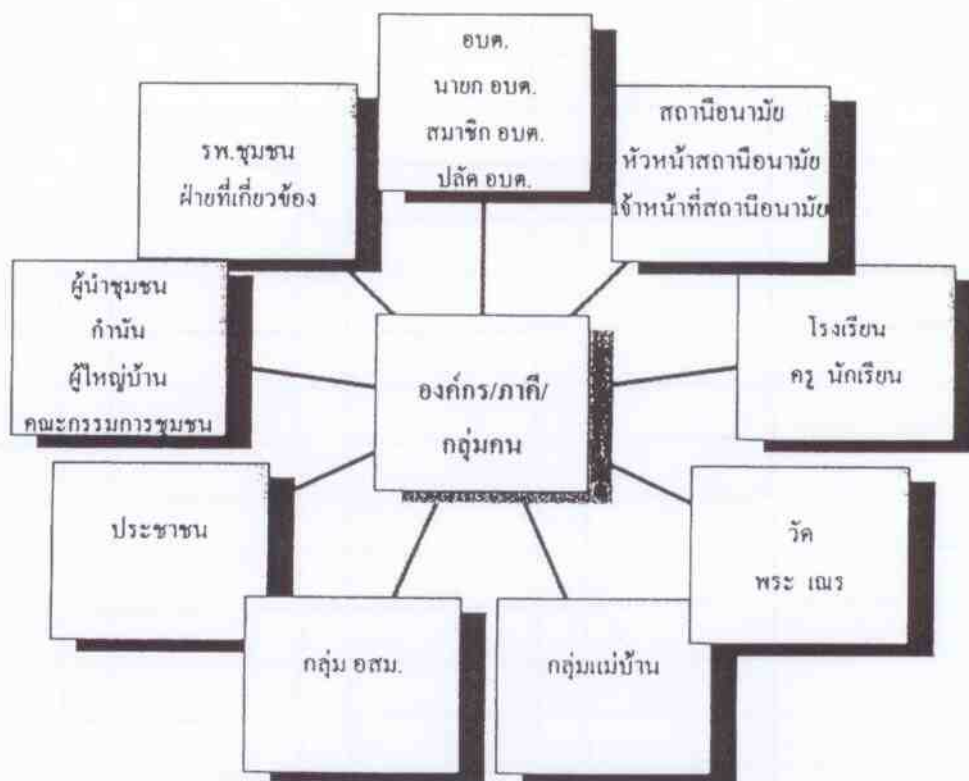
การศึกษานี้เป็นเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาสุขภาพชุมชน การสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง (องค์กร 3 ประสานในพื้นที่) ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาสุขภาพและสร้างสุขภาพคนในชุมชนซึ่งในแต่ละพื้นที่ได้ร่วมกันสังเคราะห์กระบวนการพัฒนาสุขภาพชุมชน โดยใช้ระบบบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิและบทบาทของวิชาชีพการพยาบาลเป็นส่วนหนึ่งของกลไก โดยคาดหวังว่าพยาบาลที่ผลิตได้ที่เป็นประชาชนในพื้นที่จะสามารถดูแลช่วยเหลือคนในท้องถิ่นซึ่งเป็นเครือข่าย เพื่อนบ้านและรู้จักกันเป็นอย่างดี และถือเป็นการพัฒนาท้องถิ่นร่วมด้วย

จากการศึกษาและสังเคราะห์ทั้ง 3 กรณี มีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านวิธีการทำงานดูแลสุขภาพชุมชนของกรณีศึกษา เครื่องมือและกระบวนการเพื่อการพัฒนาสุขภาพชุมชน บทบาทหน้าที่ขององค์กรหลักในการดูแลสุขภาพชุมชน และปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จและข้อเสนอเชิงนโยบาย แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า การศึกษากรณีศึกษาทำให้ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานของแต่ละพื้นที่ในการดูแลสุขภาพและพัฒนาสุขภาพของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ ความเข้มแข็งของชุมชน การดูแลทุกกลุ่มเป้าหมาย การเข้าถึงบริการ การให้การรักษาที่ต่อเนื่อง การทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้ององค์กร/ภาคี/กลุ่มคน ผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลชุมชน สถานีอนามัย/ศูนย์สุขภาพชุมชน วัด โรงเรียน กลุ่มต่างๆ และประชาชน มีการทำงานตามบทบาทหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การวางแผนนโยบาย การประสานงาน ร่วมประชุม ประชาสัมพันธ์ ร่วมกิจกรรม ร่วมประเมินผล การสนับสนุนอุปกรณ์ วิชาการ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการดูแลสุขภาพประชาชนในกลุ่มเป้าหมาย จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทในการพัฒนาสุขภาพประชาชนในพื้นที่ร่วมกับบุคลากรด้านสุขภาพและชุมชน กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงบริการการแพทย์และสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การศึกษาและสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาสุขภาพชุมชนทั้ง 3 กรณี เป็นการเรียนรู้กระบวนการพัฒนาสุขภาพของชุมชนและนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะพยาบาลของชุมชน (ดังภาพ)

1) องค์กร/ภาคี/กลุ่มคน ผู้เกี่ยวข้อง

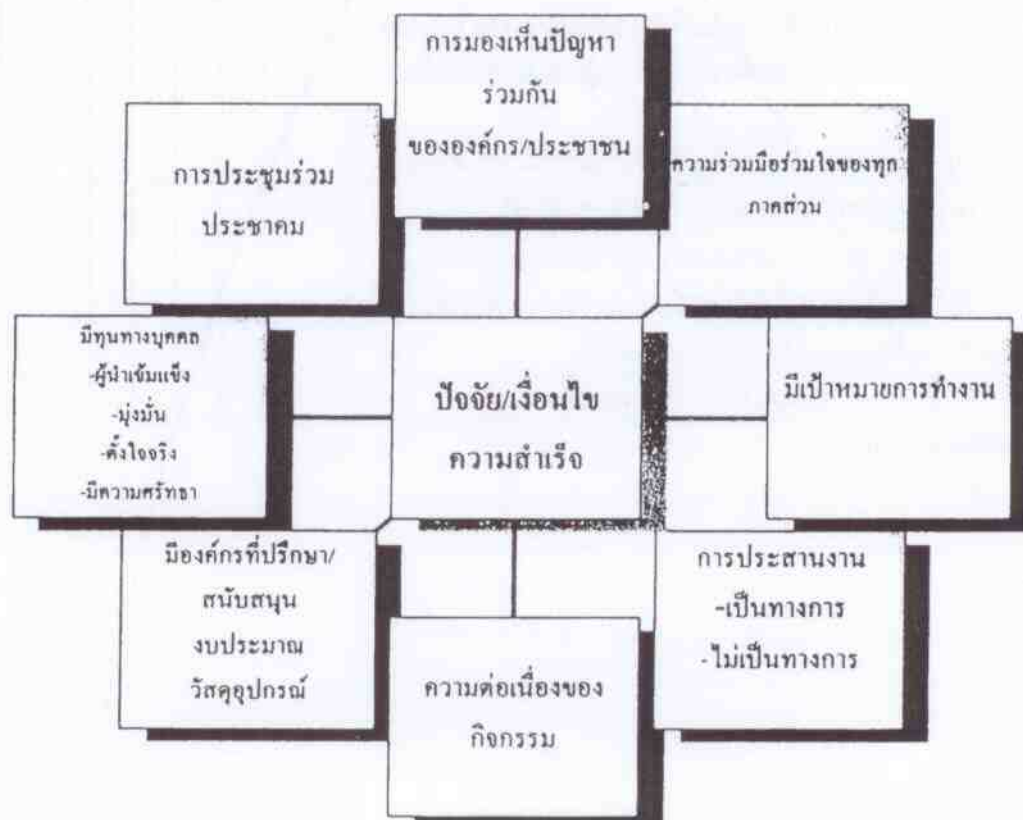
2) บทบาทหน้าที่ / วิธีการทำงาน

องค์กร/ภาคี/กลุ่ม คน	บทบาทหน้าที่/วิธีการทำงาน						
	วางแผน นโยบาย	ประสานงาน ร่วมประชุม	ประชาสัมพันธ์	ร่วมกิจกรรม	ร่วมประเมินผล	สนับสนุน	
						วิชาการ	อุปกรณ์
อปท.	/	/	/	/	/		/
สถานีอนามัย	/	/	/	/	/	/	/
รพ.ชุมชน	/				/	/	
โรงเรียน			/	/			
วัด			/	/			
ผู้นำชุมชน		/	/	/	/		
กลุ่มแม่บ้าน			/	/	/		
ประชาชน				/	/		
อสม.		/	/	/	/		

3) เครื่องมือ/กระบวนการดำเนินงาน

4) ปัจจัย/เงื่อนไขความสำเร็จ

คณะผู้วิจัย

1.	นางวิไลวรรณ	วัฒนานนท์	พยาบาลวิชาชีพ 8
2.	นางสาวรัตน์ดาวรรณ	คลังกลาง	พยาบาลวิชาชีพ 6
3.	นางวัชรวิ	อมร โรจน์วรุฒ	พยาบาลวิชาชีพ 8
4.	นางแก้วจิต	มากปาน	พยาบาลวิชาชีพ 8
5.	นางสาวปราณี	แสงคง	พยาบาลวิชาชีพ 8
6.	นางพัชรินทร์วีณา	เพิ่มยินดี	พยาบาลวิชาชีพ 8
7.	นางสาวกณินฐา	มาเต็ม	พยาบาลวิชาชีพ 7
8.	นายศักดิ์รินทร์	นรสาร	พยาบาลวิชาชีพ 3
9.	นางพรรณิภา	ทองณรงค์	พยาบาลวิชาชีพ 8
10.	นางสุจินดา	ศรีสุวรรณ	พยาบาลวิชาชีพ 8

ผู้ช่วยนักวิจัย

1.	นางคาราพร	หาญสุริย์
2.	นางสาวอุมาภรณ์	สำนักบ้านโลก